

Varnostni list
v skladu z/s Uredba (ES) št. 1907/2006 (REACH)
v skladu z/s Uredba (EU) št. 453/2010

Proizvod št.: 7102M000008
Datum tiskanja: 12.02.2016
Verzija: 3.0

Retarder K 097
Datum obdelave: 25.11.2015
Datum izdaje: 25.11.2015

72712 SE 169789
Stran: 1 / 7

ODDELEK 1: Identifikacija snovi/zmesi in družbe/podjetja

1.1. Indikatorji produkta

Proizvod št. (proizvajalec/dobavitelj): 7102M000008
Označevanje snovi oziroma zmesi Retarder K 097

REACH registrirna št. 01-2119537232-48

1.2. Pomembne identificirane uporabe snovi ali zmesi in odsvetovane uporabe

Relevantni identificirani načini uporabe

Solvent-based ink or paint systems, lacquers, auxiliaries for various substrates.

1.3. Podrobnosti o dobavitelju varnostnega lista

dobavitelj (proizvajalec/uvoznik/podporabnik/trgovec)

Pröll KG

Postfach 429

D-91773 Weißenburg i. Bay.

Telefon: 0049 9141 906-0

Telefaks: 0049 9141 906-49

Območje za informiranje:

Produktsicherheit

E-pošta

msds@proell.de

1.4. Telefonska številka za nujne primere

Telefonska številka za nujne primere 0049 9141 906-0

Ta številka je v uporabi samo v času uradnih ur: 7⁰⁰ - 16⁰⁰

ODDELEK 2: Določitev nevarnosti

*

2.1. Razvrstitev snovi ali zmesi

Razvrstitev po odredbi (EU) št. 1272/2008 [CLP] / GHS

Eye Irrit. 2 / H319

Huda poškodba/nadraženaost oči

Povzroča hudo draženje oči.

2.2. Elementi etikete

Proizvod je klasificiran in označen po smernicah ES ali v skladu z nacionalno zakonodajo.

označevanje po odredbi (EU) št. 1272/2008 [CLP] / GHS

Piktogrami za nevarnost

Pozor

Stavki o nevarnosti

H319

Povzroča hudo draženje oči.

Previdnostni stavki

P280

Nositi zaščitne rokavice/zaščito za oči/zaščito za obraz.

P305 + P351 + P338

PRI STIKU Z OČMI: previdno izpirajte z vodo nekaj minut. Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem.

P337 + P313

Če draženje oči ne preneha: poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.

vsebuje:

n.a.

Dopolnjevalne nevarne lastnosti (ES)

n.a.

2.3. Druge nevarnosti

Snovi v mešanici ne izpolnjujejo kriterijev PBT/vPvB po XIII. prilogi uredbe REACH.

ODDELEK 3: Sestava / podatki o sestavinah

*

3.1. Snovi

Organic solvent system

Nevarne sestavine

Razvrstitev po odredbi (EU) št. 1272/2008 [CLP] / GHS

ES-št.
št.CAS

REACH št.
Kemična oznaka

Utežni %

Varnostni list
v skladu z/s Uredba (ES) št. 1907/2006 (REACH)
v skladu z/s Uredba (EU) št. 453/2010

Proizvod št.: 7102M000008
Datum tiskanja: 12.02.2016
Verzija: 3.0

Retarder K 097
Datum obdelave: 25.11.2015
Datum izdaje: 25.11.2015

72712 SE 169789
Stran: 2 / 7

Št. INDEKSA	Klasifikacija:	
203-572-1	01-2119537232-48	
108-32-7	propylene carbonate	50 - 100
607-194-00-1	Eye Irrit. 2 H319	

dodatna opozorila

Popolno besedilo glede razvrščanja: glej poglavje 16

ODDELEK 4: Ukrepi za prvo pomoč

4.1. Opis ukrepov za prvo pomoč

Splošni napotki

Če se pojavijo simptomi ali v primeru dvoma posvetovati se z zdravnikom. Ob nezavesti ničesar dajati skozi usta, obrniti v stabilno stransko lego in se posvetovati z zdravnikom.

Po vdihavanju

Prizadete osebe spraviti na svež zrak in poskrbeti, da so na toplem in da mirujejo. Pri nepravilnem dihanju ali prenehanju dihanja dati umetno dihanje.

Po stiku s kožo:

Onesnažena, prepojena oblačila takoj slecite. Ob stiku s kožo takoj izprati z obilo voda in milo. Ne uporabljati topil ali razredčil.

Po stiku z očmi

PRI STIKU Z OČMI: previdno izpirajte z vodo nekaj minut. Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem. Takoj poiskati zdravniški nasvet.

Po zaužitju

Pri zaužitju spirati usta z vodo (samo če je oseba pri zavesti). Takoj poiskati zdravniški nasvet. Poskrbeti, da ponesrečenec miruje. NE izzvati bruhanja.

4.2. Najpomembnejši simptomi in učinki, akutni in zapozneli

Če se pojavijo simptomi ali v primeru dvoma posvetovati se z zdravnikom.

4.3. Navedba kakršne koli takojšnje medicinske oskrbe in posebnega zdravljenja

n.a.

ODDELEK 5: Protipožarni ukrepi

5.1. Sredstva za gašenje

Primerna sredstva za gašenje

alkoholnoodporna pena, ogljikov dioksid, Prah, razpršena megla, (voda)

iz varnostnih razlogov neprimerna sredstva za gašenje:

močan curek vode

5.2. Posebne nevarnosti v zvezi s snovjo ali zmesjo

Pri požaru nastane gost črn dim. Vdihavanje nevarnih razkrojnih snovi lahko povzroči resna obolenja.

5.3. Nasvet za gasilce

Imeti pripravljen dihalni aparat.

dodatna opozorila

Zaprte posode v bližini središča požara hladiti z vodo. Ne dovoliti, da pri gašenju uporabljena voda pride v kanalizacijo, zemljo ali vodotoke.

ODDELEK 6: Ukrepi ob nenamernih izpustih

6.1. Osebni varnostni ukrepi, zaščitna oprema in postopki v sili

Hraniti ločeno od virov vžiga. Prezračiti območje. Ne vdihavati hlapov. Glej zaščitne ukrepe pod točko 7 in 8.

6.2. Okoljevarstveni ukrepi

Ne dopustiti, da pride v kanalizacijo ali vodotoke. Pri onesnaženju rek, jezer ali vodov za odpadno vodo v skladu z lokalno zakonodajo obvestiti pristojne organe.

6.3. Metode in materiali za zadrževanje in čiščenje

Material, ki je iztekel, zavezati z negorljivim vpojnim sredstvom (npr. pesek, zemljo, vermikulit, diatomejska prst) in ga zbirati v namenskih posodah, v skladu z lokalnimi določili za odstranjevanje odpadnih snovi (glej poglavje 13). Naknadno čistiti s čistilnimi sredstvi, ne uporabljati topil.

6.4. Sklicevanje na druge oddelke

Varnostni list
v skladu z/s Uredba (ES) št. 1907/2006 (REACH)
v skladu z/s Uredba (EU) št. 453/2010

Proizvod št.: 7102M000008
Datum tiskanja: 12.02.2016
Verzija: 3.0

Retarder K 097
Datum obdelave: 25.11.2015
Datum izdaje: 25.11.2015

72712 SE 169789
Stran: 3 / 7

Upoštevati varstvene predpise (glej poglavje 7 in 8).

ODDELEK 7: Ravnanje in skladiščenje

7.1. Varnostni ukrepi za varno ravnanje

Navodila za varno uporabo

Preprečiti nastajanje vnetljivih eksplozivnih koncentracij hlapov v zraku in prekoračitev mejnih vrednosti na delovnem mestu. Material uporabljati samo na mestih, kjer ni odprtega izvora luči, ognja in drugih izvorov za vžig. Električne naprave morajo biti zaščitene v skladu s priznanim standardom. Material se lahko elektrostaticno nabije. Predvideti ozemljitev posod, apartur, črpalk in naprav za izsesavanje. Priporočljivo je nositi antistatična oblačila vključno z obuvalom. Tla morajo biti električno prevodna. Zavarovati pred izvorom vročine, iskrami in odprtim plamenom. Uporabljati orodje, ki ne iskri. Izogibati se kontaktu s kožo, očmi in obleko. Pri uporabi tega pripravka ne vdihavati prah, delce in razpršeno meglo. Preprečiti vdihavanje prahu, ki nastane pri brušenju. Med uporabo ne jesti, ne piti in ne kaditi. Osebna zaščitna oprema: glej poglavje 8. Posode ne spraznjujte pod tlakom - nobenih tlačnih posod! Vedno hraniti v posodah, ki v materialu ustrezajo originalni posodi. Upoštevati z zakonom določene zaščitne in varnostne predpise.

Navodila za zaščito pred požarom in eksplozijo:

Hlapi so težji kot zrak. Hlapi tvorijo z zrakom eksplozivne zmesi.

7.2. Pogoji za varno skladiščenje, vključno z nezdržljivostjo

Zahteve glede skladiščnih prostorov in posod

Shranjevanje v skladu z odredbo o varnem obratovanju. Hraniti v tesno zaprti posodi. Posode ne spraznjujte pod tlakom - nobenih tlačnih posod! Kajenje prepovedano. Nezaposlenim vstop prepovedan. Rezervoar haraniti skrbno zaprt in v pokončnem položaju, da bi preprečili vsakršno iztekanje. Tla morajo ustrezati "Smernicam za preprečevanje nevarnosti vžiga zaradi elektrostaticne naelektritve (BGR 132)".

Opozorila glede skupnega skladiščenja

Preprečiti stik z močno kislimi in alkalnimi materiali kot tudi oksidacijskimi sredstvi.

Nadaljnji podatki o pogojih skladiščenja:

Upoštevajte napotke na etiketi. Shranjevati v zračnih in suhih prostorih pri temperaturi med 5 °C in 30 °C. Zaščititi pred vročino in neposrednimi sončnimi žarki. Hraniti v tesno zaprti posodi. Odstraniti vse vžigalne pobude. Kajenje prepovedano. Nezaposlenim vstop prepovedan. Rezervoar haraniti skrbno zaprt in v pokončnem položaju, da bi preprečili vsakršno iztekanje. Hraniti samo v izvorni posodi.

7.3. Posebne končne uporabe

Upoštevati seznam s tehničnimi navodili.

ODDELEK 8: Nadzor izpostavljenosti/osebna zaščita

8.1. Parametri nadzora

Mejne vrednosti na delovnem mestu:

n.a.

DNEL:

propylene carbonate

Št. INDEKSA 607-194-00-1 / ES-št. 203-572-1 / št.CAS 108-32-7

DNEL Dolgotrajno inhalacijski (sistemsko), Delojemalci: 70,56 mg/m³

8.2. Nadzor izpostavljenosti

Skrbeti za dobro prezračevanje. To se lahko doseže z lokalnim odsesavanjem ali odsesavanjem v prostoru. Če to ne zadošča, da bi obdržali koncentracijo hlapov aerosola in topil pod mejnimi vrednostmi na delovnem mestu, je potrebno nositi ustrezno zaščitno dihalno masko.

Nadzor izpostavljenosti na delovnem mestu

Zaščita dihal

Če je koncentracija topila nad mejno vrednostjo na delovnem mestu, je potrebno nositi za ta namen primerno in avtorizirano zaščitno dihalno masko. Upoštevajte omejitve časov nošenja po GefStoffV v povezavi s pravili za uporabo dihalnih zaščitnih naprav (BGR 190). Uporabljati samo zaščitne dihalne naprave z oznako CEvključno s štirimestno kontrolno številko.

Zaščita rok

Pri daljšem in ponavljajočem rokovanju je treba uporabljati material za rokavice: LLDPE with at least 0.4 mm thickness, breakthrough time > 480 min. Glede uporabe, shranjevanja, vzdrževanja in nadomeščanja je potrebno upoštevati navodila in informacije proizvajalca zaščitnih rokavic. Čas pronicanja skozi material rokavice v odvisnosti od jakosti in trajanja izpostavljenosti kože. Priporočene zaščitne rokavice DIN EN 374 Zaščitne kreme lahko pomagajo zaščititi izpostavljene predele kože. Po stiku pa se krema nikakor ne sme več uporabiti.

Varnostni list
v skladu z/s Uredba (ES) št. 1907/2006 (REACH)
v skladu z/s Uredba (EU) št. 453/2010

Proizvod št.: 7102M000008
Datum tiskanja: 12.02.2016
Verzija: 3.0

Retarder K 097
Datum obdelave: 25.11.2015
Datum izdaje: 25.11.2015

72712 SE 169789
Stran: 4 / 7

Zaščita oči

V primeru nevarnosti brizganja nositi zaščitna očala, ki dobro tesnijo.

Zaščitna oblačila

Nositi antistatična oblačila iz naravnih vlaken (bombaž) ali sintetična vlakna, odporna na vročino.

Zaščitni ukrepi

Po stiku kožo temeljito očistiti z vodo in milom ali ustreznim čistilom.

Nadzor izpostavljenosti okolja

Ne dopustiti, da pride v kanalizacijo ali vodotoke. Glej poglavje 7. Poleg teh niso potrebni nobeni dodatni ukrepi.

ODDELEK 9: Fizikalne in kemijske lastnosti

*

9.1. Podatki o osnovnih fizikalnih in kemijskih lastnostih

Izgled:

Agregatno stanje tekoč
Barva glejte etiketo
Vonj z okusom po sadju

Osnovni podatki, ki so pomembni za varnost

	Enota	Metoda	Opomba
Plamtišče:	123 °C	ASTM 6450	
Temperatura vžiga v °C:	455 °C	calculated value	
Spodnja meja eksplozivnosti	1,9 Vol-%	calculated value	
Zgornja meja eksplozivnosti	14,3 Vol-%	calculated value	
Parni tlak pri 20 °C:	NB		
Gostata pri 20 °C:	1,20 g/cm ³	ISO 15212	
Vodotopnost (g/L)	insoluble or partially soluble		
pH pri 20 °C:	7.0		
Viskoznost pri 20 °C:	11 s 4 mm	DIN 53211	
Vsebnost trdnih delov (%):	0 Utežni %		
vsebnost topil:			
Organska topila::	100,00 Utežni %		
Voda:	0,00 Utežni %		

9.2. Druge informacije:

Relativna gostota pare pri 20 °C (zrak=1) Težji kot zrak.

ODDELEK 10: Obstojnost in reaktivnost

10.1. Reaktivnost

n.a.

10.2. Kemijska stabilnost

Stabilno pri uporabi priporočenih predpisov za shranjevanje in rokovanje. Nadaljnje informacije o strokovnem skladiščenju: glej poglavje 7.

10.3. Možnost poteka nevarnih reakcij

Držati stran od močnih kislin, močnih baz in močnih oksidacijskih sredstev, da bi preprečili eksotremne reakcije.

10.4. Pogoji, ki se jim je treba izogniti

Stabilno pri uporabi priporočenih predpisov za shranjevanje in rokovanje. Nadaljnje informacije o strokovnem skladiščenju: glej poglavje 7.

10.5. Nezdružljivi materiali

n.a.

10.6. Nevarni razpadli proizvodi

Zaradi visokih temperatur lahko nastanejo nevarni razkrojni proizvodi, npr.: ogljikov dioksid, ogljikov monoksid, dim, dušikovi oksidi.

ODDELEK 11: Toksikološki podatki

Ni podatkov o pripravku samem.

11.1. Podatki o toksikoloških učinkih

Akutna toksičnost

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

razjedanje/draženje kože; Huda poškodba/nadraženost oči

Varnostni list
v skladu z/s Uredba (ES) št. 1907/2006 (REACH)
v skladu z/s Uredba (EU) št. 453/2010

Proizvod št.: 7102M000008
Datum tiskanja: 12.02.2016
Verzija: 3.0

Retarder K 097
Datum obdelave: 25.11.2015
Datum izdaje: 25.11.2015

72712 SE 169789
Stran: 5 / 7

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

Preobčutljivost pri vdihavanju in preobčutljivost kože

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

učinki CMR (kancerogeni, ki povzročajo genetske spremembe in škodljivo vplivajo na plodnost)

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

Specifična strupenost za ciljne organe

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

Nevarnost pri vdihavanju

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

Praktične izkušnje/pri ljudeh

druga opažanja:

Vdihavanje sestavin topila nad vrednostjo AGW lahko škodljivo vpliva na zdravje, kot npr. draženje sluznice in dihalnih organov, poškodba jeter, ledvic in centralnega živčnega sistema. Znaki za to so: glavobol, vrtoglavica, utrujenost, mišična oslabelost, omotičnost, pri težjih primerih: nezavest. Topila lahko zaradi resorpcije kože povzročijo nekaj od prej omenjenih učinkov. Daljši in ponavljajoči stiki produkta s kožo privedejo do razmasitve kože ter lahko povzročijo nealergične poškodbe kože (dermatitis) in/ali resorpcijo škodljivih snovi. Kapljica razbrizgane snovi lahko povzroči draženje oči in reverzibilne okvare.

Kratek povzetek ocenitve CMR lastnosti

ta snov ne izpolnjuje kriterijev CMR kategorij 1A ali 1B po CLP / GHS.

Opomba

Podatki o pripravku samem ne obstajajo.

ODDELEK 12: Ekološki podatki

*

splošna ocena

Podatki o pripravku samem ne obstajajo.

Ne dopustiti, da pride v kanalizacijo ali vodotoke.

12.1. Strupenost

Na voljo ni nobenih informacij.

Dolgotrajno Ekotoksičnost

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

12.2. Obstočnost in razgradljivost

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

12.3. Zmožnost kopičenja v organizmih

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

Faktor biokoncentracije (BCF)

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

12.4. Mobilnost v tleh

Poznani niso nobeni podatki o toksičnem delovanju.

12.5. Rezultati ocenjevanja PBT

Ta snov ne izpolnjuje PBT-/vPvB-kriterijev odredbe REACH, aneks XIII.

12.6. Drugi neugodni učinki

n.a.

ODDELEK 13: Odstranjevanje

13.1. Metode ravnanja z odpadki

Strokovno odstranjevanje odpadnih snovi / Proizvod

Priporočilo

Ne dopustiti, da pride v kanalizacijo ali vodotoke. Vsebina in embalaža morata biti varno odstranjeni. Odstranjevanje odpadkov skladno z direktivo 2008/98/ES o odpadkih in nevarnih odpadkih.

Ključ za kodiranje odpadkov/oznake odpadkov po EAK/AVV

140603 druga topila in njihove mešanice

embalaža

Varnostni list
v skladu z/s Uredba (ES) št. 1907/2006 (REACH)
v skladu z/s Uredba (EU) št. 453/2010

Proizvod št.: 7102M000008
Datum tiskanja: 12.02.2016
Verzija: 3.0

Retarder K 097
Datum obdelave: 25.11.2015
Datum izdaje: 25.11.2015

72712 SE 169789
Stran: 6 / 7

Priporočilo

Nekontaminirana in popolnoma zpraznjena embalaža se sme reciklirati. Ne pravilno izpraznjene posode so posebni odpadki.

ODDELEK 14: Podatki o prevozu

Transport v skladu z ADR/RID in ICAO/IATA

Ni nevarna snov v smislu določenih transportnih predpisov.

14.1. Številka ZN

n.a.

14.2. Pravilno odpremno ime ZN

14.3. Razredi nevarnosti prevoza

n.a.

14.4. Skupina embalaže

n.a.

14.5. Nevarnosti za okolje

Transport po kopnem (ADR/RID)

n.a.

Marine pollutant

n.a.

14.6. Posebni previdnostni ukrepi za uporabnika

Transportirati vedno v zaprtih, pokončno stoječih in varnih posodah. Zagotoviti, da so osebe, ki transportirajo proizvod, seznanjene s tem, kako ravnati v primeru nesreče ali izlitja.

Navodila za varno uporabo: glej odseki 6 - 8

nadaljnji podatki

Transport po kopnem (ADR/RID)

koda za omejitve predorov

-

ladijski transport (IMDG)

Številka EmS

n.a.

14.7. Prevoz v razsutem stanju v skladu s Prilogo II k MARPOL in Kodeksom IBC

ni uporabeno

ODDELEK 15: Zakonsko predpisani podatki

*

15.1. Predpisi/zakonodaja o zdravju, varnosti in okolju, specifični za snov ali zmes

EU-predpisi

Podatki o smernicah 1999/13/ES v zvezi z emisijo hlapljivih organskih spojin (VOC)

vrednost VOC (v g/L) ISO 11890-2:

1204,000

vrednost VOC (v g/L) ASTM D 2369:

1204,000

Nacionalni predpisi

Napotki o omejevanju zaposlovanja

Pri delu upoštevati omejitve v skladu s smernicami za zaščito nosečnic in doječih mater (92/85/EGS).

Pri delu upoštevati omejitve v skladu z zakonom za zaščito mladostnikov (94/33/ES).

Drugi predpisi, omejitve in odredbe

15.2. Ocena kemijske varnosti

Za to snov ni bil opravljen noben pregled glede varnosti.

ODDELEK 16: Drugi podatki

*

Popolno besedilo glede razvrščanja iz 3. odstavka:

Eye Irrit. 2 / H319

Huda poškodba/nadraženaost oči

Povzroča hudo draženje oči.

Okrajšave in akronimi

Za kratice in okrajšave glejte ECHA: Smernice za zahteve po informacijah in za oceno varnosti snovi, R.20. poglavje (Seznam pojmov in kratic).

nadaljnji podatki

Razvrstitev po odredbi (EU) št. 1272/2008 [CLP] / GHS

Varnostni list
v skladu z/s Uredba (ES) št. 1907/2006 (REACH)
v skladu z/s Uredba (EU) št. 453/2010

Proizvod št.: 7102M000008
Datum tiskanja: 12.02.2016
Verzija: 3.0

Retarder K 097
Datum obdelave: 25.11.2015
Datum izdaje: 25.11.2015

72712 SE 169789
Stran: 7 / 7

Informacije v tej varnostni listini ustrezajo našemu takratnemu znanju kot tudi nacionalnim določilom in določilom ES. Proizvod se brez pisnega privoljenja ne sme uporabljati v nobene druge namene, kot so opisani v poglavju 1. Vedno je naloga uporabnika, da izvede vse potrebne ukrepe, da bi zadostil lokalnim pravilom in zakonom. Podatki v tej varnostni listini opisujejo zahteve glede varnosti našega proizvoda in ne dajejo nobenih zagotovil glede lastnosti proizvoda.

Dodatna pojasnila
n.a., n.b., NB: not applicable

* Podatki so glede na prejšnjo verzijo spremenjeni